

ד"ר שירלי קוטנר,
מנהלת ביו־ירושלים,
הרשות לפיתוח ירושלים
צילום: אריאל ירוזלימסקי

ירושלים מקדימה תרופה למכה

ירושלים מציעה הטבות כספיות וסביבה מפרה לחברות ביומד // אני בליזבסקי וציפי חיטובסקי

במקביל, קיימת בעיר פעילות ענפה של העברת טכנולוגיה מהאקדמיה לתעשייה: האוניברסיטה העברית מדורגת במקום ה־12 בעולם ברישום פטנטים בביוטכנולוגיה. חברת הבת שלה, יישום, מדורגת בין 15 חברות מסחר הטכנולוגיה המובילות בעולם, וחברת הדסית של בית החולים הדסה היא בית יוצר של חברות הזנק רבות. כמו כן, פועלות בירושלים מעל 100 חברות בתחומי הביוטכנולוגיה, המכשור הרפואי והפרמצבטיקה ביניהן טבע, מעבדות רפא, מדינול, סיגמא אולדריץ' וביוליין אר. אקס, המפעילה את חממת הביוטכנולוגיה היחידה בארץ.

אשכול הביומד בבירה

כל אלה מרכיבים את אשכול הביומד המוביל במדינה. מודל האשכול התעשייתי המתואר כאן אטרקטיבי במיוחד בזמנים קשים העומדים לפתחנו, שכן הוא יוצר סינרגיה בין מרכיביו ומאפשר ניצול מקסימלי של התשתיות והמשאבים הקיימים. בשל כך, האשכול התעשייתי מגביר את סיכוייהן של חברות המרכיבות אותו להתמודד עם סביבה כלכלית מאתגרת. "תארו לעצמכם, לדוגמה, סיטואציה שבה מדענית מתכנתת תרופה ב'מחשב', מסבירה מנהלת ביו־ירושלים, "אחר כך, היא פונה למעבדה סמוכה לצורך סינתזה של המולקולות. משם ממשיכים למעבדה ביולוגית לצורך בדיקת המולקולה במערכת תאית. לאחר מכן, אדם נוסף, הנמצא בשכנות, בודק את השפעת החומר החדש על חיות. תהליך הפיתוח ממשיך עד שלב הניסויים הקליניים בבני אדם, והכול מתרחש באותו מתחם". האינטגרציה והניצול של ידע ותשתיות המתוארים כאן אינם דמיוניים. בדיוק כך מתרחשים הדברים היום בירושלים. זהו גם החזון העומד מאחורי פארק ביומד הראשון בארץ המוקם בימים אלו בצמוד למתחם בית החולים הדסה ובית הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית ומיועד לשמש בית לחברות סטארט-אפ בתחום הביומד. הבניין הראשון בפארק, בעל 6 קומות בשטח של 13,000 מ"ר, יהיה מוכן לאכלוס בינואר 2009 ובו ישכנו 20-25 חברות כולל המרכז לניסויים קליניים של הדסה וחברת הדסית.

ביו־ירושלים

ירושלים הינה העיר הראשונה בישראל שבה החלו ביישום מדיניות מכוונת לפיתוח אשכול ביוטכנולוגיה בעיר. במהלך חמש השנים האחרונות, קידמו הרשויות העירוניות, בגיבוי הממשלה, הקמת תשתיות מתקדמות במטרה לתמוך ולחזק את אשכול תעשיית מדעי החיים. מהלכים אלו כללו בין השאר את הקמת המיזם ביו־ירושלים, שמטרתו למנף את הידע העצום הקיים בירושלים בתחום מדעי החיים, כדי לפתח את התעשייה והתעסוקה בתחום זה בעיר. "ביו־ירושלים שבה לה למטרה להפוך את ירושלים ללב תעשיית הביומד של ישראל", מסבירה ד"ר קוטנר, "לשם כך אנחנו נוקטים במספר מהלכים שנועדו לתמוך בחברות ביומד ירושלמיות, להעמיק את המודעות לנכסים הקיימים בירושלים בתחום, למשוך חברות והשקעות לירושלים ולעודד הקמת מיזמים ותשתיות חיוניים לפיתוח התעשייה בבירה. כולי תקווה כי מהלכים אלו יעזרו לתעשיית הביומד בירושלים לצלוח את המשבר הנוכחי ולהמשיך בפיתוח תרופות חדשניות לרווחת כולנו".

BIOJERUSALEM: www.biojerusalem.org.il

נוכח המשבר הכלכלי הגלובאלי, היתרונות של ירושלים בתחום הביו־רפואי כמו גם ההטבות הכספיות הניתנות לחברות ביומד על ידי הרשויות העירוניות מקבלים משנה תוקף והופכים את העיר לאטרקטיבית יותר מתמיד לחברות ביומד. בתקופה בה כמעט בלתי אפשרי לגייס מימון הן ממקורות פרטיים, והן מהציבור, חברות סטארט-אפ, ואף חברות מבוססות יותר, יכולות ליהנות ממימון מסייע שמציעה הרשות לפיתוח ירושלים, העשויה לעזור לחברות לצלוח את המיתון הנוכחי.

"החל מאוקטובר 2008 מציעה הרשות לפיתוח ירושלים מענק של 30,000 שקלים לשנה בגין כל עובד בחברת ביומד, עד לגובה כולל של 600,000 שקלים לשנתיים לחברה", אומרת ד"ר שירלי קוטנר, מנהלת ביו־ירושלים, יוזמה של הרשות לפיתוח ירושלים שמטרתה לקדם את תעשיית מדעי החיים בבירה. המענק מיועד לחברות ביומד המעסיקות עד 20 עובדים, והקיימות לכל היותר שש שנים והוא מצטרף להטבות כספיות משמעותיות נוספות המוצעות לחברות מבוססות יותר. "במאי הכריזה הרשות לפיתוח ירושלים על מענק תמיכה תקדימי של 2.4 מיליון שקלים לחברות בתחום מדעי החיים שיבחרו להקים או להרחיב את מפעליהן בבירה, בתנאי שיעסיקו למעלה מ־50 עובדים חדשים בשטח

"החל מאוקטובר 2008 מציעה הרשות לפיתוח ירושלים מענק של 30,000 שקלים לשנה בגין כל עובד בחברת ביומד, עד לגובה כולל של 600,000 שקלים לשנתיים לחברה", אומרת ד"ר שירלי קוטנר, מנכ"ל ביו־ירושלים

מפעל של 2,500 מ"ר לפחות", מוסיפה ד"ר קוטנר. בנוסף להטבות אלה זכאיות חברות עתירות ידע הפועלות בעיר לקבל גם סדרת הטבות עירוניות, שמעניקה הרשות לפיתוח ירושלים. כמו כן, ירושלים היא כיום העיר היחידה במרכז הארץ שנהנית ממעמד של אזור פיתוח א' המקנה לחברות טכנולוגיות את המענקים והקלות המס הטובים ביותר בארץ.

סביבה אטרקטיבית לחברות ביומד

אך לא פחות חשובה מההטבות הכספיות היא הסביבה הפורייה שמספקת ירושלים לחברות ביומד. ירושלים היא מרכז הידע החשוב ביותר של מדינת ישראל בתחום מדעי החיים בכלל והביו־פרמצבטי בפרט. העיר משופעת במוסדות מחקר מובילים, ובראשם האוניברסיטה העברית, שבה מתבצעים כ־43 אחוזים מכלל המחקר הביוטכנולוגי של ישראל, ובתי החולים הגדולים הדסה ושערי צדק, האחראים לכמחצית מהמחקר הקליני בארץ. יש לציין את בית הספר לרוקחות של האוניברסיטה העברית אשר הופך בימים אלה למכון לחקר ולפיתוח תרופות. כל אלה יצרו בירושלים תשתית מופתית, הכוללת מעבדות משוכללות וציוד ייחודי, לצד כוח אדם משכיל ומיומן. ירושלים מובילה במיוחד במחקר תאי הגזע וחקר המוח, וכן בטיפולים רפואיים לרטון, מחלות קרדיולוגיות וברפואה מחדשת רקמות (Regenerative Medicine). בתחום תאי הגזע למשל פועלות בעיר מספר קבוצות מחקר מובילות באוניברסיטה העברית, בהדסה ובחברות כדוגמת גמידה סל, וסלקיור.